

เพลงเปียโนอีสานสรภัญญ์: สรภัญญ์วอลซ์

Piano Music I-san Sorapan: Sorapan Waltz

สิทธิพงษ์ ยอดนนท์¹, นคร วงศ์ไชยรัตนกุล²
Sitthiphong Yodnon¹, Nakhon Wongchairattanakul²

Received: 5 December 2023

Revised: 13 February 2024

Accepted: 20 February 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยสร้างสรรค์เรื่อง เพลงเปียโนอีสานสรภัญญ์: สรภัญญ์วอลซ์ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อสร้างสรรค์บทเพลงเปียโนจากทำนองสรภัญญ์อีสาน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและการสร้างสรรค์ โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลทำนองสรภัญญ์จากคณะสรภัญญ์ในภาคอีสานตอนกลาง 3 คณะ ได้แก่ คณะเพชรบูรณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ คณะดอกฟ้าสรภัญญ์ จังหวัดร้อยเอ็ด คณะบ้านท่าประทาย จังหวัดมหาสารคาม แล้วนำเอาทำนองที่ได้จากการศึกษามาสังเคราะห์เป็นบทเพลงสำหรับการแสดงเดี่ยวเปียโน ผลการวิจัยพบว่า

เพลงสรภัญญ์วอลซ์ เป็นการนำเอาทำนองสรภัญญ์อีสานจากทำนองกลอนลาของคณะดอกฟ้าสรภัญญ์ บ้านหนองตาไก่ มาใช้เป็นแนวคิดหลักในการสร้างสรรค์ โดยใช้ทฤษฎีการประพันธ์เพลงแบบดนตรีตะวันตกมาใช้เป็นทฤษฎีในการสร้างสรรค์ เช่น ชั้นคู่ ทริยแอต คอร์ด การเรียบเรียงเสียงประสาน การสร้างทำนองเพลง การแปรทำนอง เป็นต้น เพลงสรภัญญ์วอลซ์ เริ่มต้นเพลงจะเป็นทำนองสรภัญญ์กลอนลาของบ้านหนองตาไก่ แล้วมือซ้ายจะบรรเลงเป็น ริธึม (Rhythm) แบบจังหวะวอลซ์ ซึ่งได้แนวคิดมาจากเพลงวอลซ์ของดนตรีในสมัยโรแมนติก โน้ต มือซ้ายมีความห่างของเสียงระหว่างโน้ตค่อนข้างกระโดด เพื่อให้ผู้บรรเลงได้แสดงฝีมือและความชำนาญในการบรรเลง ท่อนที่สองผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ทำนองขึ้นมาใหม่โดยอาศัยแนวคิดทำนองสรภัญญ์กลอนลาของคณะดอกฟ้าสรภัญญ์ มาเป็นแนวคิดหลักในการแปรทำนอง

คำสำคัญ: เปียโน, สรภัญญ์, อีสานสรภัญญ์, เพลงวอลซ์

¹ อาจารย์, ภาควิชาดุริยางคศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลปบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
โทรศัพท์ 0849586961 Email: Joy.pianoviolin@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ภาควิชาดุริยางคศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
โทรศัพท์ 0811469651 Email: roiet2557@gmail.com

¹ Lecturer, Department of Music, Lopburi College of Dramatic Arts Buditpatanasilpa Institute of Fine Arts
Tel. 0849586961 Email: Joy.pianoviolin@gmail.com

² Assistant Professor of Music, Department of Music, Roiet College of Dramatic Arts Buditpatanasilpa Institute of Fine Arts.
Tel. 0811469651 Email: roiet2557@gmail.com

Abstract

The research on the creative composition of Isan Soraphan's piano music has the objective of creating original piano compositions based on Isan folk song melodies using qualitative research methods and creative processes. The researcher collected melodic patterns of Isan folk songs from three groups in the central Isan region. These groups are "Phet Honghee" from Kalasin Province; "Dokfah" from Roi-Et Province; and "Ban Tha Prathay" from Maha Sarakham Province. The collected melodies were then used to create solo piano compositions. The research findings include: the Soraphan Waltz song. It is an Isan melody that the Dokfa Soraphan Group's poem about a donkey, Ban Nong Takai, used as the inspiration for the main idea of creativity. Using Western music composition theory as a theory for creativity, such as octaves, triads, chords, and orchestration, changing melodies, musical arrangements, etc., the beginning of the Soraphan Waltz songs is the melody of Soraphan, a donkey poem from Ban Nong Takai. Then the left hand sings a rhythm like a waltz. The idea was derived from the waltz song of music in the Romantic period. For left-handed notes, the distance between the notes is quite large. So that the performers can show their skill and expertise in playing. For the second part, the researcher created a new melody based on the concept of the Soraphan Klonla melody of the Dokfah Soraphan group which becomes the main idea in changing the melody.

Keywords: Piano, Sorapan, I-san Soraphan, Waltz

บทนำ

สรภัญญ์ เป็นบทสวดประเภทหนึ่งที่อุบาสก อุบาสิกาในภาคอีสานนิยมสวดกันในวันอุโบสถศีล ในบางครั้งก็นามาสวดประกวดกันว่าคณะสรภัญญ์ บ้านใดจะสวดได้ไพเราะมากกว่ากัน และบทสวด มีการมคมคายมากกว่ากัน การสวดสรภัญญ์นี้ ชาวอีสานนิยมเรียนว่า "ฮ้องสรภัญญ์" เนื้อร้อง สรภัญญ์ส่วนใหญ่จะเป็นการเล่านิทานพื้นเมือง และเล่าวรรณคดีเรื่องสำคัญ เพลงสรภัญญ์เดิมที เดียวน่าจะเป็นการเล่านิทานที่เป็นคติธรรมสู่กัน ฟังและใช้วิธีการเล่าที่น่าสนใจโดยใส่ทำนองเรียก เป็นเพลง (จารุวรรณ ธรรมวัตร, 2524: 74)

การร้องสรภัญญ์ในภาคอีสาน มีปรากฏ แพร่หลายในเทศกาลเข้าพรรษา ซึ่งเป็นช่วงที่

ชาวบ้านว่างจากการทำนา และรอเวลาในหน้าเก็บเกี่ยวที่จะมาถึง ชาวบ้านได้ใช้เวลาช่วงนี้ไปร่วมกันทำบุญที่วัด เช่น จัดดอกไม้ ถวายสักการะพระสงฆ์ จัดทำน้ำมนต์จากพืชเพื่อใช้ในการจุดให้มีแสงสว่าง เพื่อพระสงฆ์จะได้มีแสงสว่างในเวลากลางคืน นอกจากนี้ยังมีกลุ่มสตรีที่สมัครจะขับร้อง สรภัญญ์ โดยมีผู้มีประสบการณ์ คือนักสรภัญญ์รุ่นเก่าเป็นผู้ฝึก มีพระสงฆ์เป็นผู้ควบคุมช่วยเหลือ ทั้งยังเป็นผู้แต่งเนื้อร้องและกำหนดทำนองให้ สรภัญญ์ ทำนองหนึ่งๆ สามารถใช้ร้องได้หลายบท ในบทร้องแต่ละบทจะเรียกชื่อบทร้องตามความหมายและเนื้อหาของบทร้องนั้น (แก้วตา จันทรานุกุล, 2543: 70)

สรภัญญ์อีสานมีหลายทำนอง ต้องขับร้องเป็นหมู่คณะในอดีตจะขับร้องในวัด ปัจจุบันสถาบัน

การศึกษาได้มีการนำสรภัญญ์ไปใช้ในการเรียนการสอน และการประกวดแข่งขันทำให้คนรู้จักมากยิ่งขึ้น ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สรภัญญ์มีหลายทำนอง และปรับเปลี่ยนจนเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ดังนี้ 1) กาเว๊วออน 2) ลมพัดพร้าว 3) ลมพัดไผ่ 4) ช้างเทียมแม่ โดยแต่ละทำนองมีข้อแตกต่างก็คือ กาเว๊วออน จะร้องพร้อมกันทุกคน ไม่มีการซ้ำในทุกท่อนของตัวบท เป็นการร้องเรื่อย ๆ คล้ายๆ กับเพลงกล่อมลูกของชาวอีสาน ลมพัดพร้าว จะเป็นการเล่นเสียงซ้ำ ในวรรคต้น โดยสมาชิกต้นเสียงร้องขึ้นก่อน ต่อจากนั้นสมาชิกทั้งหมดจึงรับในวรรคที่สองของกลอนสรภัญญ์ ส่วนทำนองลมพัดไผ่ จะเป็นทำนองไม่ได้ใช้กายยานี้ 11 ในการประพันธ์ แต่จะใช้กลอนสุภาพ ในการร้องทำให้การเอื้อนเสียงมีลักษณะคล้ายคลึงกับเสภาลาว ทำนองช้างเทียมแม่ เป็นทำนองที่ใช้ฉันทลักษณ์ของโคลงสาร ปัจจุบันมักนำมาผสมกับทำนองสรภัญญ์อื่นๆ โดยทำนองนี้มีผังฉันทลักษณ์เหมือนกลอนลำทางยาวของชาวอีสาน เป็นทำนองดั้งเดิมที่ใช้มาก่อนสรภัญญ์อื่นๆ จะเข้ามาในภาคอีสาน (ภาณุพงศ์ ธงศรี, 2563: ออนไลน์)

จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม ในเขตพื้นที่ภาคอีสาน จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อศึกษาทำนองสรภัญญ์อีสาน พบว่า มีเพียงคณะดอกฟ้าสรภัญญ์ บ้านหนองตาไก้ จังหวัดร้อยเอ็ด คณะเดียวที่ใช้ทำนองการขับร้องอยู่ในอัตราจังหวะ ¾ ซึ่งตรงกับบทเพลงในจังหวะวอลซ์ในดนตรีตะวันตก

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำทำนองสรภัญญ์ทำนองกลอนลาของคณะดอกฟ้าสรภัญญ์ มาสร้างสรรค์เป็นบทเพลงสำหรับการบรรเลงเดี่ยวเปียโนในรูปแบบของเพลงวอลซ์ (Waltz) เพื่อให้มีบทเพลงลักษณะใหม่ ๆ เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ทำนองสรภัญญ์อีสานอันเป็นศิลปะวัฒนธรรมอันล้ำค่าของไทย ให้เป็นที่รู้จัก

แพร่หลายผ่านการบรรเลงเปียโน และเป็นการนำเสนออัตลักษณ์วัฒนธรรมไทยให้ออกไปสู่สายตาชาวโลกในวงกว้างต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างสรรค์บทเพลงสำหรับการแสดงเดี่ยวเปียโนจากทำนองสรภัญญ์อีสาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง เพลงเปียโนอีสานสรภัญญ์: สรภัญญ์วอลซ์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ และการสร้างสรรค์ โดยผู้วิจัยจะลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามนำข้อมูลที่ได้นำมาประพันธ์เพลงสำหรับการแสดงเดี่ยวเปียโน มีรายละเอียดดังนี้

1. รูปแบบวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) พื้นที่วิจัยคือ ภาคอีสานตอนกลาง โดยคัดเลือกแบบเจาะจง มีเครื่องมือวิจัย 2 ชนิดคือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากนั้นนำเอาข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงลักษณะทำนองของสรภัญญ์ในพื้นที่ที่แตกต่างกัน จำแนกออกเป็นหมวดหมู่ จากนั้นนำทำนองของสรภัญญ์อีสานมาเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์บทเพลงสำหรับการบรรเลงเปียโน นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบวิจารณ์บทเพลงที่ประพันธ์ขึ้นใหม่ นำคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงงานประพันธ์เขียนบรรยายเชิงพรรณนา

2. การประพันธ์เพลง

2.1 กำหนดโครงสร้างและองค์ประกอบของบทเพลง

2.2 นำทำนองหลักจากทำนองการขับร้องสรภัญญ์อีสานที่เหมาะสมกับ แนวคิดหลักแต่ละท่อนเพลง

2.3 ประพันธ์ทำนองหลัก (Theme) พร้อมทั้งสร้างสรรค์โมทีฟ (Motive) ของเพลงแต่ละท่อน ขยายเป็นประโยค

2.4 สร้างสรรค์ท่อนเชื่อมในแต่ละท่อน เพื่อให้บทเพลงมีความสมบูรณ์

2.5 จัดแนวบรรเลงสำหรับเครื่องดนตรี โดยพิจารณาจากความเหมาะสมของเครื่องดนตรีกับทำนองและอารมณ์ของบทเพลงในแต่ละท่อน

2.6 ปรับแต่งให้สมบูรณ์ตามกรอบการวิจัยที่ตั้งไว้

2.7 จัดทำโน้ตเพลงฉบับสกออร์เพลงรวม (Full Score)

2.8 จัดแสดงในรูปแบบคอนเสิร์ตออนไลน์

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง เพลงเปียโนอีสาน สรภัญญ์: สรภัญญ์วอลซ์ เป็นวิจัยเชิงคุณภาพและ

การสร้างสรรค์มีผลการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดและแรงบันดาลใจ

เพลงสรภัญญ์วอลซ์ เป็นการนำทำนองสรภัญญ์อีสานจากทำนองกลอนลา ของคณะดอกฟ้าสรภัญญ์ บ้านหนองตาไก่ มาใช้เป็นแนวคิดหลักในการสร้างสรรค์ เริ่มต้นเพลงจะเป็นทำนองสรภัญญ์กลอนลาของบ้านหนองตาไก่ จังหวัดร้อยเอ็ด มือซ้ายจะบรรเลงเป็น ริธึม (Rhythm) ลีลาแบบเพลงจังหวะวอลซ์ ซึ่งได้แนวคิดมาจากเพลงวอลซ์ ในสมัยโรแมนติก โน้ตมือซ้ายจะมีความห่างของเสียงระหว่างโน้ตค่อนข้างกระโดด เพื่อให้ผู้บรรเลงได้แสดงฝีมือและความชำนาญในการบรรเลง ท่อนที่สองผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ทำนองขึ้นใหม่ โดยอาศัยแนวคิดทำนองสรภัญญ์กลอนลามาเป็นแนวคิดหลักในการแปรทำนอง

2. โครงสร้างเพลงสรภัญญ์วอลซ์

ตาราง 1 โครงสร้างเพลงสรภัญญ์วอลซ์

โครงสร้างแบบ Ternary Form	อัตราจังหวะ	ห้อง	จำนวนห้อง	กุญแจเสียง
A	3/4	1-16	16	E flat Major
B	"	17-35	19	"
A1	"	36-51	16	"
B	"	52-70	19	"
A	"	71-86	16	"
A1	"	87-102	16	"
B	"	103-121	19	"
coda	"	122-129	8	"

3. จังหวะเพลงสรภัญญ์วอลซ์

เพลงสรภัญญ์วอลซ์ ประพันธ์ขึ้นในอัตราจังหวะ 3/4 อัตราความเร็วแบบ Moderato เพลงนี้ผู้วิจัยได้นำลักษณะจังหวะ ของจังหวะวอลซ์ ซึ่งเป็นจังหวะที่ใช้ในการเต้นรำมาใช้ในการบรรเลงใน

มือซ้ายในท่อน A และท่อน A1 เพื่อสื่อให้เห็นถึงความเป็นเพลงวอลซ์ให้ชัดเจน และใช้กลวิธีการ โพรเคนคอร์ด (Broken Chord) มาใช้ในท่อน B เพื่อสร้างความแตกต่างและน่าสนใจให้มากขึ้นในบทเพลง ดังภาพที่ 1 และ 2

ภาพที่ 1 โน้ตท่อน A แสดงถึงการใช้จังหวะวอลซ์ในมือซ้าย

ภาพที่ 2 โน้ตท่อน B แสดงถึงการใช้น้ตแบบโพรเคนคอร์ดในมือซ้าย

4. ทำนองเพลงสรภัญญ์วอลซ์

เพลงสรภัญญ์วอลซ์ ประพันธ์ขึ้นโดยใช้โน้ตในบันไดเสียง E flat Major ใช้ทำนองจากทำนองสรภัญญ์กลอนลา ของคณะดอกฟ้าสรภัญญ์ บ้านหนองตาไก่ มาใช้เป็นทำนองหลักในการสร้างสรรค์

ท่อนที่ A ผู้วิจัยได้นำทำนองหลักจากทำนองในบทร้องสรภัญญ์ทำนองกลอนลา ของคณะสรภัญญ์ บ้านหนองตาไก่ มาใช้ในการสร้างสรรค์ ซึ่งผู้วิจัยได้คิดเสียงประสานและคอร์ดขึ้นมาใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับทำนองเดิมแต่ยังคงไม่ทำให้ทำนองหลักถูกกลบไป ดังภาพที่ 3

Moderato

mp espress.

Ped. * *Ped.* * *Ped.* * *Simile*

5 *f* 8va

11 (8) *p*

ภาพที่ 3 โน้ตท่อน A เพลงสรภัญญ์วอลซ์

ท่อน A1 ผู้วิจัยได้นำทำนองจากท่อน A มาพัฒนาภายใต้การเคลื่อนที่คอร์ดแบบเดิม โดยใช้วิธีการแปลทำนองเพื่อให้ทำนองเพลงมีการเปลี่ยนแปลง และมีการเคลื่อนที่ของทำนอง

ท่อน B ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ทำนองขึ้นมาใหม่โดยทำนองยังสอดคล้องกับทำนองหลักเดิมในท่อน A ทำนองของท่อน B ใช้โน้ตคู่ 8 (Octave) ในการบรรเลงทำนองทั้งท่อน เพื่อให้เกิดความเข้มข้นของเสียงที่แตกต่างจากท่อนอื่นๆ อย่างชัดเจน ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 โน้ตท่อน B เพลงสรภัญญ์วอลซ์

5. เสียงประสานเพลงสรภัญญ์วอลซ์

ท่อน A เสียงประสานเป็นการใช้ทริยแอด และขึ้นคู่ในมือขวา ผสมกับการเดินคอร์ดในมือซ้าย เพื่อให้เกิดความชัดเจนของคอร์ด มือซ้ายจะดำเนิน

คอร์ดในลักษณะจิงหะวอลซ์ โดยใช้ชุดคอร์ด I III⁷ vi⁷ I⁷ V V⁷ และ I วนซ้ำไปทั้งท่อน และทางคอร์ดนี้ จะใช้ทั้งท่อน A และ A1 ดังภาพที่ 5

Eb : I Ped. III⁷ Ped. vi⁷ I⁷ IV V⁷ Simile I

ภาพที่ 5 เสียงประสานท่อน A

ท่อน B มือซ้ายบรรเลงคอร์ดในลักษณะ การโปรเคนคอร์ด ซึ่งโน้ตต่ำสุดจะเป็นโน้ตตัว Root ของคอร์ดนั้นๆ เสมอเพื่อแสดงถึงความหนักแน่น

ของแต่ละคอร์ดที่บรรเลงออกมา โดยใช้ชุดคอร์ด IV I III⁷ V⁷ iii IV iv^{o7} V⁷ และ I เล่นวนซ้ำ 2 รอบ ดัง ภาพที่ 6

103

109

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

276

277

278

279

280

281

282

283

284

285

286

287

288

289

290

291

292

293

294

295

296

297

298

299

300

301

302

303

304

305

306

307

308

309

310

311

312

313

314

315

316

317

318

319

320

321

322

323

324

325

326

327

328

329

330

331

332

333

334

335

336

337

338

339

340

341

342

343

344

345

346

347

348

349

350

351

352

353

354

355

356

357

358

359

360

361

362

363

364

365

366

367

368

369

370

371

372

373

374

375

376

377

378

379

380

381

382

383

384

385

386

387

388

389

390

391

392

393

394

395

396

397

398

399

400

401

402

403

404

405

406

407

408

409

410

411

412

413

414

415

416

417

418

419

420

421

422

423

424

425

426

427

428

429

430

431

432

433

434

435

436

437

438

439

440

441

442

443

444

445

446

447

448

449

450

451

452

453

454

455

456

457

458

459

460

461

462

463

464

465

466

467

468

469

470

471

472

473

474

475

476

477

478

479

480

481

482

483

484

485

486

487

488

489

490

491

492

493

494

495

496

497

498

499

500

501

502

503

504

505

506

507

508

509

510

511

512

513

514

515

516

517

518

519

520

521

522

523

524

525

526

527

528

529

530

531

532

533

534

535

536

537

538

539

540

541

542

543

544

545

546

547

548

549

550

551

552

553

554

555

556

557

558

559

560

561

562

563

564

565

566

567

568

569

570

571

572

573

574

575

576

577

578

579

580

581

582

583

584

585

586

587

588

589

590

591

592

593

594

595

596

597

598

599

600

601

602

603

604

605

606

607

608

609

610

611

612

613

614

615

616

617

618

619

620

621

622

623

624

625

626

627

628

629

630

631

632

633

634

635

636

637

638

639

640

641

642

643

644

645

646

647

648

649

650

651

652

653

654

655

656

657

658

659

660

661

662

663

664

665

666

667

668

669

670

671

672

673

674

675

676

677

678

679

680

681

682

683

684

685

686

687

688

689

690

691

692

693

694

695

696

697

698

699

700

701

702

703

704

705

706

707

708

709

710

711

712

713

714

715

716

717

718

719

720

721

722

723

724

725

726

727

728

729

730

731

732

733

734

735

736

737

738

739

740

741

742

743

744

745

746

747

748

749

750

751

752

753

754

755

756

757

758

759

760

761

762

763

764

765

766

767

768

769

770

771

772

773

774

775

776

777

778

779

780

781

782

783

784

785

786

787

788

789

790

791

792

793

794

795

796

797

798

799

800

801

802

803

804

805

806

807

808

809

810

811

812

813

814

815

816

817

818

819

820

821

822

823

824

825

826

827

828

829

830

831

832

833

834

835

836

837

838

839

840

841

842

843

844

845

846

847

848

849

850

851

852

853

854

855

856

857

858

859

860

861

862

863

864

865

866

867

868

869

870

871

872

873

874

875

876

877

878

879

880

881

882

883

884

885

886

887

888

889

890

891

892

893

894

895

896

897

898

899

900

901

902

903

904

905

906

907

908

909

910

911

912

913

914

915

916

917

918

919

920

921

922

923

924

925

926

927

928

929

930

931

932

933

934

935

936

937

938

939

940

941

942

943

944

945

946

947

948

949

950

951

952

953

954

955

956

957

958

959

960

961

962

963

964

965

966

967

968

969

970

971

972

973

974

975

976

977

978

979

980

981

982

983

984

985

986

987

988

989

990

991

992

993

994

995

996

997

998

999

1000

1001

1002

1003

1004

1005

1006

1007

1008

1009

1010

1011

1012

1013

1014

1015

1016

1017

1018

1019

1020

1021

1022

1023

1024

1025

1026

1027

1028

1029

1030

1031

1032

1033

1034

1035

1036

1037

1038

1039

1040

1041

1042

1043

1044

1045

1046

1047

1048

1049

1050

1051

1052

1053

1054

1055

1056

1057

1058

1059

1060

1061

1062

1063

1064

1065

1066

1067

1068

1069

1070

1071

1072

1073

1074

1075

1076

1077

1078

1079

1080

1081

1082

1083

1084

1085

1086

1087

1088

1089

1090

1091

1092

1093

1094

1095

1096

1097

1098

1099

1100

1101

1102

1103

1104

1105

1106

1107

1108

1109

1110

1111

1112

1113

1114

1115

1116

1117

1118

1119

1120

1121

1122

1123

1124

1125

1126

1127

1128

1129

1130

1131

1132

1133

1134

1135

1136

1137

1138

1139

1140

1141

1142

1143

1144

1145

1146

1147

1148

1149

1150

1151

1152

1153

1154

1155

1156

1157

1158

1159

1160

1161

1162

1163

1164

1165

1166

1167

1168

1169

1170

1171

1172

1173

1174

1175

1176

1177

1178

1179

1180

1181

1182

1183

1184

1185

1186

1187

1188

1189

1190

1191

1192

1193

1194

1195

1196

1197

1198

1199

1200

1201

1202

1203

1204

1205

1206

1207

1208

1209

1210

1211

1212

1213

1214

1215

1216

1217

1218

1219

1220

1221

1222

1223

1224

1225

1226

1227

1228

1229

1230

1231

1232

1233

1234

1235

1236

1237

1238

1239

1240

1241

1242

1243

1244

1245

1246

1247

1248

1249

1250

1251

1252

1253

1254

1255

1256

1257

1258

1259

1260

1261

1262

1263

1264

1265

1266

1267

1268

1269

1270

1271

1272

1273

1274

1275

1276

1277

1278

1279

1280

1281

1282

1283

1284

1285

1286

1287

1288

1289

1290

1291

1292

1293

1294

1295

1296

1297

1298

1299

1300

1301

1302

1303

1304

1305

1306

1307

1308

1309

1310

1311

1312

1313

1314

1315

1316

1317

1318

1319

1320

1321

1322

1323

1324

1325

1326

1327

1328

1329

1330

1331

1332

1333

1334

1335

1336

1337

1338

1339

1340

1341

1342

1343

1344

1345

1346

1347

1348

1349

1350

1351

1352

1353

1354

1355

1356

1357

1358

1359

1360

1361

1362

1363

1364

1365

1366

1367

1368

1369

1370

1371

1372

1373

1374

1375

1376

1377

1378

1379

1380

1381

1382

1383

1384

1385

1386

1387

1388

1389

1390

1391

1392

1393

1394

1395

1396

1397

1398

1399

1400

1401

1402

1403

1404

1405

1406

1407

1408

จะเป็นทำนองที่อยู่ในอัตราจังหวะ 3/4 ผู้วิจัยจึงได้ประพันธ์เพลงในรูปแบบของเพลงวอลซ์ (Waltz)

บทเพลงสรภัญญ์วอลซ์ประพันธ์ในโครงสร้างแบบ Ternary Form บนอัตราจังหวะ 3/4 ในคีย์ E flat Major ผู้วิจัยได้ใช้ลักษณะจังหวะแบบเพลงวอลซ์ (Waltz) ที่นิยมในสมัยโรแมนติก โดยใช้เพลงวอลซ์ของโชแปง (F.Chopin) มาเป็นตัวอย่างในการประพันธ์ สลับกับการใช้กลวิธีการ

โบรเคนคอร์ด (Broken Chord) เพื่อสร้างความแตกต่างให้กับบทเพลงในแต่ละท่อน

การประสานเสียง ท่อน A เสียงประสานจะเป็นการใช้ทริยแอดและขึ้นคู่ในมือขวา ผสมกับการเดินคอร์ดในมือซ้าย เพื่อให้เกิดความชัดเจนของคอร์ด มือซ้ายจะดำเนินคอร์ดในลักษณะจังหวะวอลซ์ โดยใช้ชุดคอร์ด I III⁷ vi⁷ I⁷ V V⁷ และ I ท่อน B มือซ้ายบรรเลงคอร์ดในลักษณะการโบรเคนคอร์ด ซึ่งโน้ตต่ำสุดจะเป็นโน้ตตัว Root ของคอร์ดนั้นๆ เสมอเพื่อแสดงถึงความหนักแน่นของแต่ละคอร์ดที่บรรเลงออกมา โดยใช้ชุดคอร์ด IV I II⁷ V⁷ iii IV iv⁷ V⁷ และ I

อภิปรายผลการวิจัย

บทเพลงสรภัญญ์วอลซ์ เป็นบทเพลงสำหรับการเดี่ยวเปียโน ผู้วิจัยนำทำนองสรภัญญ์อีสานจากทำนองกลอนลา ของคณะดอกฟ้าสรภัญญ์ บ้านหนองตาไก้ มาใช้เป็นแนวคิดหลักในการสร้างสรรค์ โดยผู้วิจัยยังคงใช้ทำนองหลักของทำนองกลอนลามาเป็นทำนองหลักและมีการพัฒนาทำนองจากทำนองเดิม โดยบรรเลงในมือขวาเป็นทำนองหลัก มือซ้ายจะบรรเลงด้วยจังหวะแบบลีลาจังหวะวอลซ์ ซึ่งมีจังหวะ หนึ่ง-สอง-สาม อย่างชัดเจน สอดคล้องกับ วีระ วรรณานนท์ (2560) กล่าวว่า วอลซ์เป็นดนตรีที่มีท่วงทำนองไพเราะและมีเสน่ห์ ในตัวโน้ตบรรทัดบน (treble) สำหรับทำนองหรือเมโลดี้ ส่วนโน้ตบรรทัดล่าง (bass) แสดงลีลาจังหวะ

หนึ่ง-สอง-สาม โดยลงจังหวะเน้นหนักในจังหวะแรกหรือจังหวะที่หนึ่งเสมอ นอกจากนั้น ยังมีวอลซ์ที่มีอัตราสามที่ต่างออกไป คือในวอลซ์ในบทดนตรีแบบมัสซุรคา (mazurka) ที่บ่อยครั้งจะลงจังหวะเน้นหนักในจังหวะที่สองหรือจังหวะที่สามของห้องเพลง

บทเพลงสรภัญญ์วอลซ์ เป็นบทประพันธ์ในโครงสร้างแบบสามตอน (Ternary Form) คือ บทเพลงจะมีการบรรเลงที่แบ่งเป็นท่อนๆ ได้อย่างชัดเจนได้แก่ A, A1, B, Coda และใช้กลวิธีการวนซ้ำในการบรรเลง ทำให้บทเพลงสามารถจดจำได้ง่ายเนื่องจากทำนองเพลงไม่มีหลายท่อน สอดคล้องกับ ณัฏฐา พันธุ์เจริญ (2563) กล่าวว่า สังคีตลักษณ์สามตอน (Ternary Form หรือ Three-part) หรือสังคีตลักษณ์ เอบีเอ (ABA) เป็นรูปแบบการประพันธ์ที่ได้รับความนิยมมากจนถึงปัจจุบันนี้ เนื่องจากเป็นโครงสร้างทางการประพันธ์ที่เรียบง่าย ไม่ยุ่งยาก และสามารถเสนอทั้งความแตกต่างหลากหลาย และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของเพลงได้อย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะบทเพลงที่ไม่ยาวนานรวมถึงเพลงร้องซึ่งพบว่ามีอยู่ในสังคีตลักษณ์สามตอน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาทำนองสรภัญญ์อีสานให้ครอบคลุมทั่วทั้งภาคอีสาน
2. สร้างสรรค์บทเพลงในรูปแบบเครื่องดนตรีหรือวงดนตรีอื่นๆ ที่หลากหลาย
3. ควรประชาสัมพันธ์การแสดงในหลายๆ ช่องทาง

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบคุณ กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สทว.) และสถาบันบัณฑิต

พัฒนศิลป์ ที่ให้สนับสนุนสำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณ สรรภัญญ์คณะดอกฟ้าสรรภัญญ์ บ้านหนองตาไก่ ที่กรุณาให้ข้อมูลและทำนองสรรภัญญ์

เพื่อเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์ ขอขอบคุณ นายธีระพงษ์ ช่วยปึง ที่ช่วยบรรเลงเปียโนในงานวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- แก้วตา จันทุสรณ์. (2543). สรรภัญญ์: ภูมิปัญญาชาวบ้านกับบทบาทในสังคมอีสาน. วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์, 19(3), 64-72.
- จารุวรรณ ธรรมวัตร. (2524). เพลงร้องสรรภัญญ์. ในรายการสัมมนาเพลงพื้นบ้านอีสาน หน้า 8.1-8.5 มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ณัชชา พันธุ์เจริญ. (2563). สังคัตลักษณ์และการวิเคราะห์ *Form and Analysis*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เกศกะรัต.
- ภาณุพงศ์ ธงศรี. (2563). สรรภัญญ์อีสาน สืบค้นเชิงเพื่อการพัฒนาศักยภาพเยาวชน. [Online]. Available https://intrend.trueid.net/article/สรรภัญญ์อีสาน-สืบค้นเชิงเพื่อการพัฒนาศักยภาพเยาวชนtrueidintrend_56405?fbclid=IwAR2SUAwOqKtUvuPOfRbSppa2z6fitbUDoOwVcbK9Rfdy6oV4MokC8tRkCE4. [2566, ธันวาคม 5]
- วีระ ทรพรานนท์. (2560). ในดนตรีมี *Waltz*. [Online]. Available https://www.matichonweekly.com/special-report/article_57098. [2566, ธันวาคม 5]